

پروگرام و پەيپەوی ناوخۆی
دەزگای چاپ و پەخشی سەرددەم

بەشی يەکەم
پێناسەکان

ماددهی يەکەم: مەبەست لەم زاراوەنە ماناکانى بەرامبەريانە:

١) هەریم: هەریمی کوردستان - عیراق.

٢) دەزگا: دەزگای چاپ و پەخشی سەرددەم.

٣) ئەنجومەنی بالا: ئەنجومەنی بالاى راوشکارىي دەزگا.

٤) سەرۆك: سەرۆكى دەزگا.

٥) ئەندام: ئەندامى ئەنجومەنی بالا.

بەشی دوووهەم
دامەزراندەن دەزگا و ئامانجەكانى

ماددهی دوووهەم:

دەزگا دامەزراوهىيەكى رووناكىبىرىي سەرىيەخۆيە و خاوهەن كەسىتى مەعنەوىي خۆيەتى، بەمەبەستى خزمەتكىردن و گىشەپىدانى بزووتنەوەي رووناكىبىرىي لە هەریمدا دامەزراوه، و بۆي ھەيە هەركار و كردەوهىيەكى رووناكىبىرىي ئەنجام بىدات، لە چوارچىوهى ياسا و لە خزمەتى ئامانجەكانىدا بىت.

ماددهی سىنەم:

مەلبەندى گشتىي دەزگا لە شارى سليمانى دەبىت، بۆي ھەيە لە شارەكانى ترى هەریم و عیراق و دەرهەوەي ولات ئۆفیس بىكتەمۇ، بە مەرجىتك لە خزمەتى ئامانجەكانىدا بىت.

مادەتى چوارەم: ئامانى دەزگا:

- ١) بىشدارىكىرىنى كارىگەرمانە لە خولقانىن و بىرەپىشېرىدىنى ىووناكىبىرىيەكى پىشىكمۇتۇخوازى سەردەمىانە لە ھەرىمدا.
- ٢) چاپىرىدىن و بلاوكىرىنەمە كىتىپ و گۇشار و بلاوكراوهى جۆرىيەجۇر بە زمانى كوردى و زمانەكاني دىكە و بىھىزكىرىنى پىرسىدى و ھەرىمدا لە زمانى دىكىمۇ بۆ زمانى كوردى و بەپېچمۇانىشىدۇ.
- ٣) كاراکىرىنى ھونىرى شىوهكارى و كردەنمە پىشانىڭاي تايىبىت و بەكتۈمىل.
- ٤) سازكىرىنى كۆر و سىممىنار و دىدار و فىستىقىتلى جۆرىيەجۇر.
- ٥) ھاوكارىكىرىنى رېتكخراوه ئەددەبى و ھونىرى و ىووناكىبىرىيەكاني دى.
- ٦) دامەزراڭىنى ئامرازى پەخشىكىرىنى پىشىكمۇتۇ و بلاوكراوهى ئەللىكتۇزنى.
- ٧) يەلگىرمان لە بىنیاتنان و پشتگىرىكىرىنى بىزۇوتەنمە ىووناكىبىرىي مىانىرە و كولتسۇرلى ئېبوردەبى و بىھىزكىرىنى دىالۆگى بىنیاتنەرمانە و قبولكىرىنى ئەمۇ دىكە لەناو كوردىستان و نىوان گەللى كوردىستان و گەلانى دىكىمدا.

بەشى سىيەم

پەپەرەوى ئاوخۇ

مادەتى يېنچەم:

يەكەم: ئەنجومەنلى باڭلى ۋاچىزكارى: ئەنجومەن دانانى سىاستى دەزگا و چاودىرىكىرىنە لە دەزگادا و ئەندامەكани لە (٥) پىئىچەت تاوهكى (٩) نۆئەندام پىكىدىت، و كەمكىرىنە يان زىادكىرىنى ئەندامانى ئەنجومەن، لە ئەنچامى وازھىنان يان ھەزىبەكى تر، بەدەنگەدانى ٢/٣ ئەندامانى دەبىت، و ئەندامانى ئەنجومەن لەناو خۇياندا بە دەنگدان سەرۋەك و جىڭىرەكەنە ھەللىدەبىزىن.

دوودم: مەرجەكاني بە ئەندامبىوون لە ئەنجومەنلى باڭلە: بىرىتىن لە :

- ١) تەمنى لە ٣٥ سى وېتىچ سال كەمتر نەبىت.
- ٢) ئەزمۇنلى ىووناكىبىرىي لە (١٠) دە سال كەمتر نەبىت.

- ٣) بە پېرىگرام و پېپەوي ناوخۆ و رىساكانى دەزگاوه پابىندىتت.
- ٤) ئىستوياك بىت و بىھىچ تۆمەتىيەكى ئابرووبىر حوكى نەدرابىت.

سىئەم: بە گوېرىھى پېۋىست و بە ئامادەبۇونى زۇرىنەي ئەندامانى كۆبۈونىمۇھكەنلى ئەنجام دەدات، و بىيارەكان بەپىشى زۇرىنەي دەنگى بەشدارىبوان دەبىت و لە كاتى يەكسانبۇونى دەنگەكەندا، دەنگى سەرۆك يەكلاكىرەوە دەبىت.

چوارەم: دەسەلاتەكەنلىق وزيرانلىق دەنگى بالاقى راۋىيىزكارى:

- ١) دانانى نەخشەي كارى سالانە و بىيارادان و دەركەرنى رېنمايى پېۋىست بۆ جىېمەجىتكەنديان.
- ٢) پەسلىنەتكەنلىق بودجه و حساباتى كۆتايمى سالانە.
- ٣) هەلېئاردن و دىيارىكەرنى دەسەلاتەكەنلى سەرۆكى دەزگا و ئەندامانى و كارمندەكەنلى ترى دەزگا.
- ٤) بىيارادان لىسەر فراوانىكەنلى كارەكانى دەزگا و دەركەرنى گۇثار و رۇزئانە و چاپەممەنلى و راڭرتىيان.
- ٥) دىيارىكەرنى مانگانەي كارمندانى دەزگا و بىيارادان لىسەر واژھىتانا و كۆتايمىپەتانا بە پاژەيان.
- ٦) بىيارادان لىسەر مامەلمى ياسايىي تايىمت بە بەرۋەندىيەكەنلى دەزگا.
- ٧) بىيارادان لىسەر رېتكەوتىنامى دەزگا لەكەل لايدىنى تردا، كە لە چۈرى ماددى و يۇونا كېرىيەمۇ خزمەتى بەرۋەندىيە دەزگا بکات.
- ٨) بۆ كارئاسانىي كارەكانى دەزگا، ئەنجومەنلىق بالاقى بەشىك لە دەسەلاتەكەنلى خۆى دەداتە سەرۆك.

ھالادەھى شەشەم: سەرۆكى دەزگا:

- ١) لە لايمەن ئەندامانى ئەنجومەنلىق بالاقى بە دەنگدان هەلەتەبىزىرىت و باشتىرىشە كە بە لانى كەم هەلگىرى بىرانامەي زانكتۈپى بىت.
  - ٢) ماوهى (٤) چوار سال سەرۆك دەبىت و تەنبا جارىتكى تر مافى هەلېئاردنەوەي ھەمە.
  - ٣) دەسەلاتەكەنلى ئەمانەي لاي خوارەوەيە:
- أ) سەرۆكايەتىكەرنى كۆبۈونىمۇھكەنلى ئاسايىي ئەنجومەنلىق بالاقى.

ب) دلواردنی کتبوندوهی نائاسایی ئەندامانی ئەنجومەنی بالا لە هەركاتىكدا پىويسىت بىت.

ج) نويىنرايەتىكىرىنى دەزگا لمىرددەم دادگا و دەزگا رەسمى و نارەسمىيەكاندا و مافى بىمەكىل گرتنى پارىزەرى تايىدەت.

د) سەرىپەشتىكىرىنى كارەكانى سەرنوسرانى گۇثارەكان و زنجىرە كىتىب.

ه) سەرىپەشتىكىرىن و بەدواداچوونى جىيېچىكىرىنى بىيارەكانى ئەنجومەنی بالا.

و) واژۆكىرىنى گشت نۇوسراو و بىيار و بەلگەنامەكانى دەزگا.

ز) فەرماندان بە سەرفەركىرىن لە سنورى دىيارىكراودا و بەپىيى رېنمايىەكانى ئەنجومەنی بالا.

ح) دەتوانىت بىشىك لە دەسەلاتەكانى خۆى بىراتە جىڭىرەكەي يان هەر ئەندامىتكى دى ئەنجومەنی بالا.

گ) هەركاتىك پابەندىبىو بە پىزىگرام و پىزەوهى ناوخۇوه بە ۳/۲ دەنكى ئەندامان لادەپرىت و سەرۋەكى نوى ھەلەپىشىرتىت.

ماددهی حهوقه‌م: چیزگری سهروک:

- ۱) لداین ئەنجومىنى بالاوه بە دەنگدان ھاۋات لەكەل ھەلبىزاردىنى سەرۋىكدا ھەلدەپىشىرىت و ئەمۇ ئىدىك و دەسەلاتانە پىادە دەكەت كە لە لايەن سەرۋىكموه بىقى دىيارى دەكىرىت.
  - ۲) لە كاتى ئامادەتبىونى سەرۋىكدا ھەممۇ دەسەلاتەكانى ئەمۇي دەبىت.

ماددهی ههشتم: لایه‌هی رواناکبیریین ده زگا:

نهاده همچنان خواره و خبرجیه کانیان له لایمن نئن جو منی بالاوه دیار یده کریت:

- ۱) گۇۋارىك سەرنووسەر و بەپىي پىويسىت ستافى نۇرسىن و ھونەرى تايىەت بىخۇرى دەبىت.

- ۲) زنجیره‌ی کتیب: کاروباره‌کانی لمچاپدانی کتیبه‌کانی دهزگای لئهستودایه و ئەندامیکی ئەنچومەنی بالا به پلەی سلننووسەر سەرپىمرشىتىي دەكات، بە ھاۋىكارىي ستابىكى شارەزاي ھەلسەنگاندىنى كتىب.

(٣) گەلەرىي سەرەدەم: بۆ نایاشكىرىنى كارەكانى ھونەرمەندە شىۋەكارىيەكان و پەيکەرسازان و فيلمى سينەمايى و سازدانى كۆر و سيمینارى ئەدەبى و ھونەرى.

(٤) مالپەرى دەزگا: بۆ ناسانى دەزگا و دروستكىرىنى پەيوهندىي لە گەمل خويتەرانى ناوهە و دەرهەوە كوردىستان.

(٥) كتىبخانە.

ماددهى ئۆيەم: لايەنى كارگىرى و دارايى: دەزگا لەم بىشە سەرەكىيانە پىكىدىت:

(١) كارگىرى: كە ئەم ھۆيانە دەگرىتىمۇ:

أ) خۆيەتى و ئەرشىفى كارگىرى.

ب) خزمەتگوزارى و صيانە.

ج) گەلەرى.

د) كتىبخانە.

ھ) ئەرشىفى بلاوكراوه كان

(٢) ژمیرىارى، كە لەم ھۆيانە پىكىدىت:

أ) ژمیرىار.

ب) خەزىنەدار.

ج) يارىدەدەرى ژمیرىارى.

(٣) وردېيىنى.

(٤) گەنجىنە و دابەشكىرىن.

٥) ياسايى.

٦) چاپخانە.

٧) مالپەر.

بەشی چوارده
دارایی دەزگا

ماددەی دەیەم: دارایی دەزگا لەمانەی خوارەوە پیکدیت:

١) یارمەتییە کانی حکومەتی هەریم و حکومەتی فیدرال.

٢) داهاتی مولک و مال و چالاکییە کانی دەزگا.

٣) فروشتنی بەرھەمە کانی دەزگا.

٤) بەخشىنى يارمەتى و پیتاکى بى، مەرجى هەركەس و لاينىك.

ماددەی يازدەیەم:

١) دەزگا سىستىمى ژمۇرى يارىي يەكگرتۇو (نظام المحاسبة الموحد) پەپەودەكتات.

٢) دارایی دەزگا ملکەچى چاودىرىي دارایى گشتى لە هەریمی کوردستان دەبىت، و لە لايمىن سەرۆكايىتى دىوانى چاودىرىي دارایى يەمە ووردىبىنى دارایى ژمۇرى يارى دەكربىت و دەبىت سالانە ژمۇرى يارى كوتايى (حسابات ختامىيە) ئى دەزگا بە شەفافى بلاوبىكىرىتىمە و تىايىدا بوارە كانى داهات و خەرجىيە كان بخىننە رۇو.

٣) دەزگا مافى ئەمە مولک و مالى گواستراوه و نەگواستراوه ھېبىت.

٤) دەزگا مافى بەكىيدان و بەكىيگرتەن، رەهنەكەن، فروشتن و كىرىن، قىزكەن و بەقەمرىزدانى مولک و مالى ھەمە و بۆي ھەمە حساب بانقى لە باشقە حکومى و ناخەكومىيە كاندا ھېبىت.

٥) ھەلۋاشانىمۇ دەزگا، لېپەر ھەر ھۆيدىك بىت، بەپىي بىيارى ئەنجومەنلى بالا دەبىت، ھەرسامان و مولک و مالىكىش، دواى بەجىيەتىنى ئەمە كانى لە ئەستۆي دەزگادا يە، دەبەخشرىت بەمۇ لاينانەي ھەمان ئامانجى دەزگايىان ھەمە و بۆ سوودى گشتى دامەزراون.